

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України
26 березня 2026 року № 404

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 12 травня
2026 року за № 664/46058

Порядок
організації роботи суб'єктів системи крові щодо залучення населення до
добровільного безоплатного донорства крові та компонентів крові

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає основні засади організації роботи суб'єктів системи крові щодо залучення населення до добровільного безоплатного донорства крові та компонентів крові (далі – добровільне безоплатне донорство), механізм формування, розвитку та управління фондом добровільних безоплатних донорів крові та компонентів крові (далі – донорський фонд).

2. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

відділ рекрутингу донорів крові та компонентів крові (далі – відділ рекрутингу донорів) – структурний підрозділ суб'єкта системи крові, що забезпечує виконання завдань, пов'язаних із залученням населення до добровільного безоплатного донорства;

донорський фонд – сукупність фізичних осіб, які потенційно можуть виявити бажання здійснити донацію крові та/або компонентів крові, виявили таке бажання або вже здійснюють донації.

Інші терміни у цьому Порядку вживаються у значенні, наведеному в Законі України «Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові», Стратегії розвитку добровільного безоплатного донорства крові та компонентів крові на період до 2028 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 березня 2024 року № 225-р, Порядку створення та підтримки системи якості в суб'єктах системи крові, затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09 березня 2010 року № 211, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 08 червня 2010 року за № 368/17663 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02 травня 2023 року № 818), та інших законодавчих актах у сфері донорства крові та компонентів крові, функціонування системи крові.

3. Формування, розвиток та управління донорським фондом спрямовані на:

підвищення обізнаності населення щодо важливості добровільного безоплатного донорства та довіри донорів крові та компонентів крові (далі – донор) до системи крові;

популяризацію та залучення населення до добровільного безоплатного донорства;

забезпечення потреб охорони здоров'я у донорській крові та компонентах крові.

II. Формування донорського фонду

1. Формування донорського фонду здійснює відділ рекрутингу донорів, який утворюється суб'єктом системи крові в межах затвердженої штатної чисельності працівників суб'єкта системи крові.

2. Основними завданнями відділу рекрутингу донорів є:

1) формування та оновлення інформації про донорів;

2) планування та організація запрошення донорів для здійснення донації крові або компонентів крові з урахуванням фактичної потреби суб'єкта системи крові;

3) облік кількості та обсягу донацій крові та компонентів крові;

4) зворотній зв'язок з донорами (інформування про виявлені відхилення показників скринінгових досліджень, післядонаційне консультування);

5) залучення потенційних донорів та їх облік. Для цього відділ рекрутингу донорів:

визначає цільові групи населення, на які в першу чергу спрямовуються заходи з популяризації добровільного безоплатного донорства;

визначає чинники, що мають найбільший вплив на прийняття особою рішення стати добровільним безоплатним донором;

збирає та аналізує статистичні дані щодо ефективності вжитих заходів із залучення донорів та коригує такі заходи;

6) робота з донорами, які припинили здійснювати донації, аналіз причин припинення донацій та вжиття заходів щодо відновлення їх донорської активності.

3. Суб'єкти системи крові розробляють та впроваджують процедури щодо формування донорського фонду, зокрема:

1) залучення донорів (критерії відбору, процедури рекрутингу);

2) проведення інформаційних бесід з донорами;

3) визначення прихильності та відповідності потенційних донорів до донорства крові та компонентів крові, їх залучення до першої донації;

4) залучення донорів до здійснення повторних донацій крові та компонентів крові, їх переведення у статус регулярних донорів;

5) нематеріального заохочення донорів.

Такі процедури переглядаються та оновлюються щороку.

III. Розвиток донорського фонду

1. Суб'єкти системи крові забезпечують розвиток донорського фонду шляхом здійснення інформаційної, організаційної та комунікаційної діяльності щодо залучення добровільних безоплатних донорів.

З цією метою суб'єкти системи крові розробляють комунікаційний план щодо залучення добровільних безоплатних донорів.

2. Основними елементами комунікаційного плану суб'єкта системи крові щодо залучення добровільних безоплатних донорів є:

1) аналіз поточного стану комунікаційної діяльності, який включає оцінку: наявних комунікаційних каналів та їх ефективності; зовнішніх інформаційних показників до суб'єкта системи крові; організації простору приміщень та прибудинкової території, включаючи навігацію, інформаційні матеріали та забезпечення комфортних умов для донорів;

маршруту донора у приміщенні;

рівня комунікативних навичок працівників;

впізнаваності суб'єкта системи крові серед населення;

бар'єрів, які перешкоджають залученню донорів;

2) мета комунікаційної діяльності з визначенням вимірюваних показників;

3) завдання для досягнення мети;

4) цільові аудиторії комунікаційної діяльності та стейкхолдери (донори, у тому числі потенційні, підприємства, установи, заклади вищої освіти, заклади охорони здоров'я, громадські організації та об'єднання, волонтери, медіа та потенційні амбасадори донорства);

5) ключові повідомлення для кожної цільової аудиторії;

6) канали комунікації:

власні (вебсайт, соціальні мережі, друковані матеріали, сувенірна продукція);

партнерські (інформаційні ресурси партнерів, корпоративні видання);

медійні (медіа, публікації, ефіри);

особистісні (амбасадори, волонтери);

7) вимоги до брендування суб'єкта системи крові:

розробку, оновлення та дотримання єдиного фірмового стилю;

застосування брендингу на всіх комунікаційних матеріалах, у приміщеннях, на інформаційних ресурсах та сувенірній продукції;

8) вимоги до облаштування приміщень та прибудинкової території з урахуванням принципів безбар'єрності:

забезпечення комфортних умов для донорів (маршрут донора у приміщенні, зони очікування та відпочинку);

розміщення інформаційних матеріалів для донорів;

забезпечення привабливого зовнішнього вигляду (ландшафтний дизайн прибудинкової території, банери, зовнішні інформаційні покажчики);

9) принципи взаємодії працівників суб'єкта системи крові з донорами:

забезпечення доброзичливого, шанобливого та професійного ставлення до донорів;

навчання персоналу комунікативним навичкам та етиці спілкування з донорами;

10) порядок регулярного оновлення інформації на вебсайті, у соціальних мережах та інших комунікаційних платформах із зазначенням періодичності оновлення;

11) механізми взаємодії з цільовими аудиторіями;

12) систему нематеріальної мотивації донорів та партнерських організацій (публічне визнання на офіційному вебсайті, у медіа, соціальних мережах, церемонії нагородження);

13) систему зв'язку з донорами (інформування про події, нагадування про можливість донації, подяки засобами SMS та електронної пошти);

14) порядок проведення анкетування задоволеності донорів умовами здійснення донації крові та компонентів крові, використання його результатів для покращення роботи;

15) заходи з просвітницької роботи з населенням щодо підвищення довіри до системи крові та добровільного безоплатного донорства;

16) заходи щодо формування позитивного іміджу суб'єкта системи крові як надійної, професійної, безпечної та доброзичливої до донорів установи;

17) показники ефективності комунікаційної діяльності (кількісні і якісні) та порядок їх моніторингу;

18) відповідальних осіб за координацію та моніторинг реалізації комунікаційного плану із зазначенням їх функцій.

3. Комунікаційний план суб'єкта системи крові щодо залучення добровільних безоплатних донорів затверджується керівником суб'єкта системи крові строком на один рік.

4. Національний трансфузіологічний центр узагальнює кращі практики та надає рекомендації щодо вдосконалення комунікаційної діяльності.

IV. Управління донорським фондом

1. Для управління донорським фондом суб'єкти системи крові застосовують розподіл донорів за типом:

1) потенційні донори;

2) первинні донори, які здійснили донацію крові вперше;

3) первинні донори, які здійснили донацію крові або компонентів крові вперше у звітному році;

4) первинні донори, які здали тільки зразки крові для тестування, але не були допущені до здійснення донації;

5) первинні донори, які не здійснили донацію з будь-яких причин;

6) регулярні донори, інтервал між останньою та попередньою донацією яких становить менше двох років;

7) повторні донори, інтервал між останньою та попередньою донацією яких становить понад два роки.

2. Відділ рекрутингу донорів забезпечує залучення добровільних безоплатних донорів з метою поповнення та утримання запасів донорської крові та компонентів крові в суб'єкті системи крові, зокрема:

відповідно до інформації про узагальнену прогнозовану потребу в донорській крові та компонентах крові, тижневий та одноденний незнижуваний запас донорської крові та компонентів крові розробляє план залучення добровільних безоплатних донорів;

взаємодіє з адміністрацією та підрозділами суб'єкта системи крові, які здійснюють заготівлю, розподіл та реалізацію донорської крові та компонентів крові, щодо потреби в донорській крові та компонентах крові у відповідний проміжок часу та забезпечує залучення донорів для формування запасу донорської крові та компонентів крові для задоволення такої потреби.

3. Керівник суб'єкта системи крові затверджує план залучення добровільних безоплатних донорів, який включає:

1) показники заготівлі донорської крові та компонентів крові для стаціонарних та виїзних умов;

2) графіки роботи виїзних бригад та місць заготівлі донорської крові та компонентів крові;

3) організацію та планування роботи з підприємствами, установами, організаціями, закладами вищої освіти щодо залучення добровільних безоплатних донорів;

4) аналіз результатів виконання підпунктів 1–3 цього пункту для прийняття обґрунтованих рішень щодо коригування заходів та підвищення їх ефективності.

**Директор Департаменту
високотехнологічної медичної
допомоги та інновацій**

Василь СТІЛКА